

ČESKÁ REPUBLIKA

USNESENÍ

Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Jiřího Zemánka a soudců Radovana Suchánka (soudce zpravodaje) a Vojtěcha Šimíčka ve věci ústavní stížnosti stěžovatelky **CREDITEX HOLDING, a. s.**, IČ: 16193938, se sídlem U Vysočanského pivovaru 701/3, 190 00 Praha 9 - Vysočany, zastoupené JUDr. Petrem Hromkem, Ph.D., advokátem AK se sídlem Vinohradská 30, 120 00 Praha 2 - Vinohrady, proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. března 2012, č. j. 5 Afs 2/2011 - 701, a proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 5. srpna 2010, č. j. 62 Ca 41/2009 - 542, za účasti 1) **Nejvyššího správního soudu** a 2) **Krajského soudu v Brně** jako účastníků řízení, 3) **Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže** a 4) společnosti **BILLA, spol. s r. o.**, se sídlem Říčany u Prahy, Modletice 67. jako vedlejších účastníků řízení,

t a k t o :

Ústavní stížnost se odmítá.

O d ů v o d n ě n í

I.

Ústavní stížností, která byla Ústavnímu soudu doručena dne 29. června 2012, se stěžovatelka domáhala zrušení výroku pod bodem II. v záhlaví uvedeného rozsudku Nejvyššího správního soudu, a to pro porušení čl. 1, čl. 2 odst. 3 a odst. 4 Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“), čl. 1 odst. 2, čl. 2 odst. 1, odst. 2 a odst. 3, čl. 3 odst. 1 a odst. 3, čl. 7 odst. 1, čl. 11, čl. 13, čl. 26 odst. 1, čl. 36 odst. 1, čl. 38 odst. 1

a čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě, čl. 17 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina základních práv EU“). V ústavní stížnosti stěžovatelka dále namítá porušení neexistujícího „čl. 116 Listiny EU“.

Stěžovatelka doplnila ústavní stížnost podáními doručenými Ústavnímu soudu dne 12. září 2012 a dne 6. dubna 2013, přičemž v prvně uvedeném rozšířila petit ústavní stížnosti o návrh na zrušení v záhlaví uvedeného rozsudku Krajského soudu v Brně.

Ústavní soud konstatuje, že včas podaná ústavní stížnost splňuje všechny formální náležitosti, stanovené pro její podání zákonem č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“).

V ústavní stížnosti stěžovatelka dále navrhl, aby Ústavní soud Nejvyššímu správnímu soudu uložil povinnost nahradit stěžovatelce náklady řízení.

Ze spisového materiálu Ústavní soud zjistil, že rozhodnutím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále též „ÚOHS“) ze dne 21. října 2002, č. j. S 94/02-2136/02-VOII, bylo vysloveno, že se společnost BILLA, spol. s r. o. (v řízení před Ústavním soudem „vedlejší účastnice“) a společnost CREDITEX HOLDING, a. s., dříve JULIUS MEINL a. s. (v řízení před Ústavním soudem „stěžovatelka“) v rámci spolupráce při koordinovaném vyjednávání o nákupních podmínkách, uzavřené mezi nimi ústně v lednu 2001 a písemně vyjádřené ve společném dopise ze dne 31. ledna 2001, zaslaném jejich dodavatelům zboží, s účinností od 1. ledna 2001 až do doby vydání tohoto rozhodnutí, dohodly koordinovat a sladovat své nákupní ceny zboží a kondice vůči dodavatelům. Tím porušily v období od 1. ledna 2001 do 30. června 2001 zákaz dohod o cenách uvedený v ust. § 3 odst. 1 a ust. § 3 odst. 2 písm. a) v té době účinného zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon 63/1991 Sb.“), a v období od 1. července 2001 zákaz dohod o cenách uvedený v ust. § 3 odst. 1 a § 3 odst. 2 písm. a) zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 143/2001 Sb.“). Tato dohoda (dle výroku pod bodem I. rozhodnutí) vedla k omezení hospodářské soutěže na trhu zboží denní spotřeby určeného k maloobchodnímu prodeji spotřebitelům, a to na poptávkové straně tohoto trhu s dopadem na dodavatele. Výrokem pod bodem II. bylo oběma společnostem, s odkazem na ust. § 7 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., zakázáno plnění této dohody do budoucna. Výrokem pod bodem III. byla ve smyslu ust. § 22 odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb., za jednání popsané ve výroku pod bodem I. vedlejší účastnici uložena pokuta ve výši 28 milionů Kč a stěžovatelce 23 milionů Kč. Výrokem pod bodem IV. byla oběma společnostem uložena opatření k nápravě, a to s odkazem na ust. § 23 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb.

Rozhodnutím předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „předseda ÚOHS“) ze dne 13. října 2003, č. j. R 70,71/2002, bylo prvostupňové rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže na základě ust. § 59 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů (správní řád), ve spojení s ust. § 61 odst. 2 tohoto zákona, změněno ve výroku pod bodem I. tak, že stěžovatelka a vedlejší účastnice porušily v období od 1. ledna 2001 do 30. června 2001 zákaz dohod o cenách uvedený v ust. § 3 odst. 1 ve spojení s ust. § 3 odst. 2 písm. a) zákona č.

63/1991 Sb., a v období od 1. července 2001 nejméně do 22. dubna 2002 zákaz dohod o cenách obsažený v ust. § 3 odst. 1 ve spojení s ust. § 3 odst. 2 písm. a) zákona č. 143/2001 Sb., s tím, že uvedená dohoda vedla v období od 1. ledna 2001 nejméně do 22. dubna 2002 k narušení hospodářské soutěže na trhu zboží denní spotřeby určeného k maloobchodnímu prodeji spotřebitelům; dále formulačně upravil výroky pod body II. a III., jež neměly vliv na významový obsah měněných výroků prvostupňového rozhodnutí, a z důvodu formulačního upřesnění změnil výrok pod bodem IV. v části uložených opatření k nápravě.

Obě společnosti se následně včas podanými žalobami domáhaly zrušení rozhodnutí předsedy ÚOHS i zrušení jemu předcházejícího prvostupňového rozhodnutí ÚOHS, popřípadě vydání rozsudku, kterým by soud využil svého moderačního práva, pokud jde o výši pokuty správními rozhodnutími oběma společnostem uložené.

Věc vedlejší účastnice byla u Krajského soudu v Brně vedena pod sp. zn. 31 Ca 41/2003 a věc stěžovatelky byla vedena pod sp. zn. 31 Ca 42/2003. Usnesením ze dne 1. září 2004, č. j. 31 Ca 42/2003-142, krajský soud žaloby spojil ke společnému projednání s tím, že nadále budou vedeny pod sp. zn. 31 Ca 41/2003.

Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 31. května 2006, č. j. 31 Ca 41/2003-265, byl výrokem pod bodem I. zrušen výrok pod bodem III. rozhodnutí žalovaného ÚOHS ze dne 13. října 2003 č. j. R 70,71/2002, o uložení pokuty. Ve zbytku žaloby žalobkyně zamítl (výrok pod bodem II.) a rozhodl, že se žádnému z účastníků nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení (výrok pod bodem III.). Správní rozhodnutí ve výroku, jímž byla žalobkyním uložena pokuta, zrušil krajský soud proto, že předseda žalovaného zkrátil délku trvání deliktního jednání „o cca 28 %“, aniž by se tato skutečnost projevila na výši ukládané sankce či se nějakým způsobem odrazila v odůvodnění rozhodnutí; tuto část výroku proto soud považoval za nepřezkoumatelnou. Ostatní žalobní námitky důvodnými neshledal, a proto žaloby ve zbytku zamítl.

Proti výroku Krajského soudu v Brně o zamítnutí žalob podaly obě žalobkyně v zákonné lhůtě kasační stížnosti. Na jejich základě Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 29. května 2009, č. j. 5 Afs 95/2007 – 353, rozsudek krajského soudu ve výroku pod bodem II. o zamítnutí žalob ve zbytku a ve výroku pod bodem III. o nákladech řízení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. V odůvodnění závazal krajský soud, aby v dalším řízení především objasnil skutkový stav ve vztahu ke konkrétnímu důkaznímu pramenu – kritické korespondenci advokáta soutěžitele (zda by skutkové závěry byly shodné, kdyby správní orgán obsah této korespondence neznal).

Krajský soud po vrácení věci Nejvyšším správním soudem věc označil novou sp. zn. 62 Ca 41/2009, a rozsudkem ze dne 5. srpna 2010, č. j. 62 Ca 41/2009-542, rozhodl o žalobách proti rozhodnutí správního orgánu tak, že žaloby zamítl, žalovanému ÚOHS nepřiznal náhradu nákladů řízení o žalobách a žalobkyním nepřiznal náhradu nákladů řízení o kasačních stížnostech proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. května 2006, č. j. 31 Ca 41/2003 - 265.

Předseda ÚOHS mezitím znovu rozhodoval o pokutě za výše popsané protisoutěžní jednání a rozhodnutím ze dne 21. března 2007, č. j. R 70,71/2002-02678/2007/300 změnil výrok pod bodem III. prvostupňového rozhodnutí ÚOHS ze dne 21. října, 2002, č. j. S 94/02-2136/02-VOII, tak, že za jednání popsané ve výroku pod

bodem I. prvostupňového rozhodnutí byla vedlejší účastnici uložena pokuta ve výši 23 800 000 Kč a stěžovatelce ve výši 19 550 000 Kč.

I proti tomuto rozhodnutí správního orgánu podaly obě společnosti ke Krajskému soudu v Brně samostatné žaloby, které byly usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 30. listopadu 2009, č. j. 62 Ca 10/2007 – 67, a č. j. 62 Ca 12/2007 – 242, spojeny ke společnému projednání se žalobami vedenými pod sp. zn. 62 Ca 41/2009, s tím, že budou nadále vedeny pod sp. zn. 62 Ca 41/2009.

O žalobách pak rozhodl Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 5. srpna 2010, č. j. 62 Ca 41/2009-542 tak, že je jako nedůvodné zamítl a rozhodl o nákladech řízení.

Proti výrokům pod body I. a III. rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 5. srpna 2010, č. j. 62 Ca 41/2009 – 542, podaly stěžovatelka i vedlejší účastnice kasační stížnosti, které Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 29. března 2012 č. j. 5 Afs 2/2011 - 701 zamítl (výroky pod body I. a II.). Ve výroku pod bodem III. Nejvyšší správní soud rozhodl, že žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasačních stížnostech stěžovatelky i vedlejší účastnice.

Proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. března 2012, č. j. 5 Afs 2/2011 – 701, podaly stěžovatelka i vedlejší účastnice samostatné ústavní stížnosti. Ústavní stížnost vedlejší účastnice Ústavní soud usnesením ze dne 23. ledna 2013, sp. zn. III. ÚS 2461/12 jako zjevně neopodstatněnou odmítl.

II.

V ústavní stížnosti stěžovatelka vyjadřuje své přesvědčení, že se ničeho nezákonného nedopustila. Dílčí činnost stěžovatelky prováděná v rámci koordinace některých nákupů zboží do jejích prodejen, realizovaná po dohodě s vedlejší účastnicí, kterou stěžovatelka kdysi (před třinácti lety) v zanedbatelném rozsahu a po velmi omezenou dobu vyvíjela, byla dle jejího přesvědčení zcela legální. Stěžovatelka uvádí, že předmětné koordinační aktivity v oblasti společného nákupu zboží na velkoobchodním trhu jsou v praxi zcela běžné, avšak v nesrovnatelně větším rozsahu, dlouhodobě a v masovém měřítku, vykonávány nejrůznějšími podnikatelskými subjekty a/nebo jejich sdruženími, a to jak v tuzemsku, tak i v zemích evropského hospodářského prostoru, aniž by tyto praktiky byly ze strany ÚOHS nebo Evropské komise považovány z hlediska hospodářské soutěže za závadné a/nebo škodlivé, a zejména aniž by byly ze strany regulačních orgánů jakkoli postihovány.

Napadená rozhodnutí podle stěžovatelky představují mimořádně závažný zásah do její majetkové sféry, neboť stěžovatelka byla zavázána k zaplacení extrémně vysoké peněžité pokuty (celkem se jednalo o částku ve výši téměř 20.000.000,- Kč). Zaplacení této, v tehdejší praxi ÚOHS dosud nevídané pokuty, mělo pro stěžovatelku likvidační charakter, vedlo k totálnímu kolapsu a ke zhroucení jejích podnikatelských aktivit a znamenalo vážnou a obtížně reparaovatelnou újmu na jejím majetku.

Stěžovatelka uvádí, že jak formulace zákonného zákazu dohod narušujících hospodářskou soutěž v zákoně č. 63/1991 Sb., tak i formulace početných výjimek ze zákazu dohod narušujících hospodářskou soutěž a podmínek a předpokladů, za kterých

se uvedené výjimky uplatňují (jak tyto vyplývají ze Sdělení Komise č. 2001/C 3/02 Pokyny o použitelnosti článku 81 Smlouvy o založení ES na dohody o horizontální spolupráci) byla natolik nejasná a nepřehledná, že stěžovatelka nemohla důvodně přepokládat, že jí sjednaná nákupní aliance se společností Billa, spol. s r. o. spadá do kategorie zakázaných (cenových) dohod.

Stěžovatelka namítá, že v průběhu všech dosavadních správních řízení vedených v předmětné věci před ÚOHS, stejně jako v následných řízeních před správními soudy obou stupňů, opakovaně namítala závažné nedostatky správních rozhodnutí vydaných ÚOHS: ÚOHS nesprávně vymezil relevantní trh, ÚOHS nesprávně zjistil podíly stěžovatelky a společnosti Billa, spol. s r. o. na relevantním trhu, dohoda uzavřená mezi stěžovatelkou a vedlejší účastníci není zakázanou dohodou o přímém určení cen ve smyslu ust. § 3 odst. 2 písm. a), d), ÚOHS nesprávně posoudil dopady údajného protisoutěžního jednání stěžovatelky a společnosti Billa, spol. s r. o., ÚOHS uložil stěžovateli pokutu v nezákonné (nepřiměřené) výši a mimo zákonné rozpětí.

Stěžovatelka dále namítá, že u ÚOHS došlo k ústavně zcela nežádoucí situaci, kdy vedle sebe existují navzájem protichůdná pravomocná rozhodnutí ÚOHS, přičemž z každého rozhodnutí vyplývá opačný právní názor na tutéž otázku, tzn. na otázku stanovení výše pokuty za narušení hospodářské soutěže. Jedná se extrémní disproportionality pokuty uložené stěžovateli na straně jedné a pokuty uložené účastníkům kartelu výrobců televizních obrazovek, na straně druhé.

Stěžovatelka poukazuje na to, že Ústavní soud několikrát vyslovil v obecné rovině ve vztahu k závaznosti judikatury, že již jednou učiněný výklad - nedojde-li k následnému shledání dostatečných relevantních důvodů podložených racionálními a přesvědčivějšími argumenty, ve svém souhrnu více konformnějšími s právním řádem jako významovým celkem a svědčícími tak pro změnu judikatury - by měl být východiskem pro rozhodování následujících případů stejného druhu, a to z pohledu principů právní jistoty, předvídatelnosti práva, ochrany oprávněné důvěry v právo (oprávněného legitimního očekávání) a principu formální spravedlnosti (rovnosti), (srov. náleží Ústavního soudu ve věci sp. zn. III. ÚS 252/04, N 16/36 SbNU 173, dostupný na <http://nalus.usoud.cz/>, stejně jako další rozhodnutí zde citovaná). Princip rovnosti před zákonem pak znamená, že zákon by měl být vykládán pro všechny případy splňující stejné podmínky stejně. Ochrana legitimního očekávání adresátů právních norem, že stejné případy budou rozhodovány stejně a že nebudou vznikat neodůvodněné rozdíly v přístupu ÚOHS při správním trestání a při stanovování výše pokut, je přitom integrální součástí vlády práva a právního státu.

Stěžovatelka je toho názoru, že mohla důvodně očekávat, že pokud dohoda o nákupní alianci s vedlejší účastníci splní podmínky stanovené v Pokynech o použitelnosti článku 81 Smlouvy o založení ES na dohody o horizontální spolupráci (dále též „Pokyny“), nemůže dojít k uložení pokuty stěžovateli a s tím souvisejícímu pozbytí majetku stěžovatelkou. Toto očekávání stěžovatelky proto bylo legitimním očekáváním založeným na platném právu; toto legitimní očekávání však bylo rozhodnutím ÚOHS (a následnými rozhodnutími správních soudů) zmařeno. V této souvislosti stěžovatelka poukazuje na některá rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva, konkrétně na rozhodnutí ze dne 6. října 2005 ve věci stížnosti č. 1513/03 - Draon proti Francii, ve kterém byla poskytnuta ochrana legitimnímu očekávání a podle něhož

je třeba zkoumat, zda zásah do vlastnického práva sledoval legitimní cíl, tedy zda na něm existoval veřejný zájem a zda byl v souladu se zásadou přiměřenosti.

Stěžovatelka namítá, že měla nárok na takové jednání orgánů státu (zde ÚOHS), které je předvídatelné, nevykazuje zjevné rysy svévole a nezasahuje tak do podstaty práva podnikat a do práv zakotvených v mezinárodních smlouvách o podpoře a ochraně investic. Uložení pokuty stěžovatelce vedlo k destabilizaci podnikání stěžovatelky a ke zmaření finančních investic vynaložených stěžovatelkou do vybudování maloobchodní sítě prodejen. Tím bylo ve své podstatě dotčeno i ústavní právo stěžovatelky podnikat podle čl. 26 odst. 1 Listiny.

Stěžovatelka namítá, že v souzené věci se nejednalo o věcné přezkoumání správního rozhodnutí nezávislým a nestranným soudem v plné jurisdikci, jak to zákon předpokládá. Správní soudy totiž v podstatě paušálně a v plném rozsahu zcela nekriticky převzaly skutková zjištění a právní argumentaci ÚOHS obsaženou v napadených správních rozhodnutích, aniž by věcně správně posoudily žalobní a stížní námítky uplatněné stěžovatelkou. Taková formální činnost soudů ve správním soudnictví je z pohledu stěžovatelky neakceptovatelná, jelikož neznamená skutečnou soudní ochranu účastníka proti nezákonným rozhodnutím orgánů moci výkonné.

Stěžovatelka namítá, že byla odňata svému zákonnému soudci (čl. 38 odst. 1 Listiny). Stěžovatelka poukazuje na to, že Krajský soud v Brně byl nesprávně obsazen a že soudní senát rozhodoval z hlediska stěžovatelky v nepředvídatelném složení. Docházelo k častým překvapivým a neohlášeným změnám v osobě předsedy rozhodujícího senátu, jejichž důvod stěžovatelce není znám. Tento postup krajského soudu stěžovatelka nepovažuje za souladný s rozvrhem práce tohoto soudu a má důvod se domnívat, že Krajský soud v Brně rozhodoval v nesprávném obsazení a chybném složení senátu.

Stěžovatelka dále namítá porušení zásady ústnosti soudního řízení před Krajským soudem v Brně, jež předcházelo vydání jeho druhého rozsudku. Nejvyšší správní soud i tuto kasační námitku stěžovatelky považoval za nedůvodnou.

Stěžovatelka namítá, že pokuta jí byla navíc uložena mimo hranice zákonem stanoveného limitu, resp. mimo zákonné rozpětí. V této souvislosti stěžovatelka srovnává jí uloženou pokutu se sankcí uloženou ÚOHS za horizontální kartel výrobců obrazovek. Nesprávný výklad „podústavního“ práva ze strany ÚOHS, dosud stěžovatelku připravil o značné množství finančních prostředků na zaplacené pokutě a vyvolal u stěžovatelky jako podnikatelky „rdousící efekt“. Bezpečným je v případě stěžovatelky závěr, že správním rozhodnutím ÚOHS došlo k následku, „že podnikatelská činnost po značné (několikaleté) časové období ztratí jakýkoliv smysl“ (nález pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 2/03, N 41/29 SbNU 371, k výši sankce ve stavebním řízení).

Stěžovatelka je toho názoru, že nepřiměřená délka řízení by měla být zohledněna i při úvahách o závažnosti a stupni nebezpečnosti postihovaného jednání (správního deliktu); toto se v předcházejících řízeních nestalo, což stěžovatelka nepovažuje za ústavně konformní. Rozhodnutí správních soudů by měla být podle stěžovatelky Ústavním soudem zrušena a správní řízení by měl ÚOHS následně zastavit, a to i z důvodu průtahů a nepřiměřené délky řízení.

Stěžovatelka poukazuje na to, že výjimky ze zákazu dohod narušujících hospodářskou soutěž a podmínky a předpoklady, za kterých se uvedené výjimky uplatňují, vyplývají ze sekundárního práva Evropské unie, konkrétně ze Sdělení Evropské Komise č. 2001/C 3/02 Pokyny o použitelnosti čl. 81 Smlouvy o založení ES na dohody o horizontální spolupráci. Tyto Pokyny jsou nedílnou součástí práva EU a jako takové by dle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu měly být aplikovány i na jednání, k nimž došlo před vstupem ČR do EU, a to i v kauzách, v nichž chybí zahraniční (evropský) prvek.

Stěžovatelka je toho názoru, že je vhodné zjistit výklad kritérií obsažených v Pokynech, a to způsobem dále v tomto textu navrhovaným, to vše v zájmu objasnění a sjednocení výkladu a aplikace těchto pravidel nejen pro potřeby shora nadepsaného soudu, ale i všech ostatních národních soudů členských států Evropské unie a jejich antimonopolních úřadů.

Stěžovatelka poukazuje na to, že Ústavní soud je ve smyslu čl. 234 odst. 3 Smlouvy o založení Evropského společenství (dále jen „SES“) formálně povinen dále formulovanou předběžnou otázku Soudnímu dvoru Evropské unie (dále též „Soudní dvůr“) předložit k jejímu projednání a rozhodnutí. Podle stěžovatelky je vhodné, aby se Ústavní soud s žádostí o tento zvláštní druh „právní pomoci“ obrátil na Soudní dvůr, a to s otázkou, „zda je v zájmu předvídatelnosti a právní jistoty, aby bylo postaveno najisto, že česká vnitrostátní právní úprava, kterou představuje zákon č. 63/1991 Sb., musí být zásadně aplikována ve světle a v mezích přednostní úpravy komunitární, která ve formě Pokynů poskytuje „metodický návod“, k jakým kritériím má být přihlíženo a jak má být přistupováno k vyhodnocení zjištěných kritérií, při jejichž splnění nelze dohodu mezi soutěžiteli kvalifikovat jako zakázanou“. Stěžovatelka je toho názoru, že bez ověření toho, jakým způsobem mají být ustanovení Pokynů eurokonformně aplikována, nebude možné spolehlivě a s jistotou uzavřít, zda jednání stěžovatelky a vedlejší účastnice bylo po právu.

III.

Ústavní soud přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení jemu předcházející, z hlediska stěžovatelkou v ústavní stížnosti uplatněných námitek, a se zřetelem ke skutečnosti, že mohl přezkoumávat pouze ústavnost, dospěl k závěru, že ústavní stížnost je zjevně neopodstatněná.

Jestliže ústavní stížnost směřuje proti rozhodnutí vydanému v soudním řízení, není samo o sobě významné, je-li namítána jeho věcná nesprávnost; Ústavní soud není součástí soustavy obecných soudů a není ani povolán k instančnímu přezkumu jejich rozhodnutí. Jeho pravomoc je založena výlučně k přezkumu z hlediska dodržení ústavněprávních norem, tj. zda v řízení (rozhodnutím v něm vydaným) nebyly dotčeny předpisy ústavního pořádku chráněná práva nebo svobody jeho účastníka a zda řízení bylo vedeno v souladu s ústavními principy. Ústavněprávním požadavkem též je, aby soudy vydaná rozhodnutí byla řádně, srozumitelně a logicky odůvodněna.

Z obsahu ústavní stížnosti je zřejmé, že tato představuje jen pokračující polemiku se závěry správního orgánu a správních soudů, vedenou v rovině práva

podústavního, přičemž stěžovatelka - nepřípadně - předpokládá, že na jejím základě Ústavní soud podrobí napadená rozhodnutí běžnému instančnímu přezkumu.

Ústavní soud ve své judikatuře také mnohokrát konstatoval, že postup ve správním a v soudním řízení, zjišťování a hodnocení skutkového stavu, i výklad jiných než ústavních předpisů, jakož i jejich aplikace při řešení konkrétních případů, jsou záležitosti správních orgánů a posléze pak obecných soudů. Z hlediska ústavněprávního může být posouzena pouze otázka, zda skutková zjištění mají dostatečnou a racionální základnu, zda právní závěry těchto orgánů veřejné moci nejsou s nimi v „extrémním nesouladu“, a zda podaný výklad práva je i ústavně konformní, resp. není-li naopak zatížen „libovůlí“.

Ohledně hodnocení provedených důkazů správním orgánem a soudy je potřebné dále připomenout, že Ústavní soud – vzhledem k výše podanému vymezení svého postavení – není zásadně oprávněn do tohoto procesu zasahovat, a to i kdyby mohl mít za to, že přílehavější by bylo hodnocení jiné. Důvodem k jeho zásahu je až stav, kdy správní orgán a soudy očividně a neodůvodněně vybočily ze zákonných standardů dokazování, nebo jestliže hodnocení důkazů a tomu přijaté skutkové závěry jsou výrazem zjevného faktického omylu či logického excesu (vnitřního rozporu), případně jsou založeny na zcela neúplném (nedostatečném) dokazování.

Ústavní soud však v souzené věci kvalifikovaný exces či libovůli nezjistil, a neshledal ani mimořádný odklon od zákonných zásad ovládajících postupy správních orgánů a obecných soudů ve správním řízení a řízení soudním, stejně tak nebylo zjištěno vybočení z pravidel ústavnosti, traktovaných v judikatuře Ústavního soudu, jež by odůvodňovaly jeho případný kasační zásah.

Ústavní soud ověřil, že Nejvyšší správní soud se v odůvodnění svého rozhodnutí dostatečným a přesvědčivým způsobem vypořádal s námitkami stěžovatelky ohledně porušení zásady ústnosti soudního jednání, ohledně námitky nesprávného vymezení relevantního trhu, nesprávného vymezení podílů na relevantním trhu, nesprávného posouzení nákupní aliance jako dohody o přímém určení cen, s námitkou nesprávného dopadu jednání na hospodářskou soutěž, jakož i s námitkou nezákonnosti výše pokuty.

Pokud jde o námitku stěžovatelky ohledně nezákonnosti výše pokuty, Nejvyšší správní soud se ztotožnil se závěrem krajského soudu, který uloženou výši pokuty shledal souladnou se zákonem a přiměřenou, přičemž s námitkami směřujícími do nezákonnosti a nepřiměřenosti výše uložené pokuty se krajský soud velmi podrobně vypořádal ve svém rozhodnutí. Nejvyšší správní soud poukázal na to, že k této otázce krajský soud konstatoval, že je-li rozhodnutí vydáváno s využitím zákonem uložené diskrece správního orgánu, je povinností správního orgánu předepsané volné úvahy užít, což znamená, že se správní orgán musí zabývat všemi hledisky, která jsou pro posouzení konkrétní výše pokuty nezbytná (zákonem předepsaná). Nadto musí zohlednit i další skutečnosti, jež mohou mít na konkrétní výši pokuty vliv. Z rozhodnutí musí být seznatelné, jaké konkrétní úvahy vedly správní orgán k uložení pokuty v příslušné výši, a aby výše pokuty s ohledem na zvažovaná kritéria a zákonnou limitaci vyhověla podmínce přiměřenosti. Krajský soud dospěl k závěru, že z odůvodnění správního rozhodnutí vyplynulo, že zjištěné jednání bylo vyhodnocováno v souladu se všemi zákonnými kritérii demonstrativně uvedenými v ust. § 22 odst. 2, věť druhé zákona č. 63/1991 Sb. (závažnost, případné opakování a délka trvání porušování zákona

č. 63/1991 Sb.), a podrobně se vypořádává i s dalšími okolnostmi věci, které správně vyhodnocuje jako relevantní pro stanovení výše pokuty (např. „nespolupráce“ stěžovatelky a vedlejší účastnice s ÚOHS, úmysl stěžovatelky a vedlejší účastnice jako přitěžující okolnost, výše tržních podílů žalobkyní). Pokuta byla napadeným rozhodnutím žalovaného uložena při spodní hranici zákonného rozpětí, když uložené pokuty nedosahovaly ani 1 % z čistého obratu stěžovatelky a vedlejší účastnice v rozhodném období, ačkoli ust. § 22 odst. 2 zákona č. 63/1991 Sb., dával ÚOHS prostor ke správnému uvážení s limitací výše pokuty až do 10 % obratu. Krajský soud z této skutečnosti jednoznačně dovodil, že výše pokut nemůže být zjevně nepřiměřená.

Nejvyšší správní soud se ztotožnil i se závěrem krajského soudu, že skutečnost, že stěžovatelka ani vedlejší účastnice neměly tušení, že uzavírají nedovolenou dohodu, nemá na jejich úmyslné zavinění žádný vliv. Podstatné totiž není to, že stěžovatelka vedlejší účastnice věděly, že mohou porušit zákon č. 63/1991 Sb., případně, zda jej chtěly porušit, nýbrž to, zda si byly vědomy toho, že svým jednáním (uzavřením dohody) mohou zasáhnout účinnou hospodářskou soutěž. Krajský soud konstatoval, že nemá pochyb o tom, že stěžovatelka vedlejší účastnice dohodu za účelem koordinace a sladění nákupních cen a kondic uzavřely zcela vědomě a úmyslně a nepochybně si tak byly vědomy toho, že tato dohoda bude způsobitelná cenovou soutěž na příslušném relevantním trhu ovlivnit, resp. narušit.

Nejvyšší správní soud argumentaci stěžovatelky ohledně nepředvídatelnosti a nepřiměřenosti pokuty s ohledem na výši pokuty uložené za kartelovou dohodu výrobcům obrazovek neshledal stejně jako u vedlejší účastnice příležitou. Cenovou dohodu stěžovatelky a vedlejší účastnice nelze podle Nejvyššího správního soudu považovat za marginální a bagatelní případ. V případě stěžovatelky a vedlejší účastnice se jednalo o horizontální dohodu o přímém určení prodejní ceny, které je považováno za typově nejzávažnější narušení soutěže. Ani případné pravdivé tvrzení stěžovatelky o uložení nejvyšší pokuty dle internetových stránek ÚOHS, nemůže automaticky znamenat nezákonnost výše uložené pokuty. Správní orgán má, správně uvedl Nejvyšší správní soud, dbát o to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly. Je tak možné dovodit, že správní orgán má při stanovení pokuty přihlídnout k výši sankcí uložených za obdobný delikt v řízeních, jež předcházela jeho rozhodování o uložení sankce v dané věci. Zásah do práva na spravedlivý proces by podle Nejvyššího správního soudu bylo možno shledat v postupu správního orgánu, který by ve více rozhodnutích v téže nebo podobné věci na základě totožných nebo obdobných skutkových zjištění rozhodl diametrálně odlišným způsobem a svůj názorový posun přezkoumatelně neodůvodnil. Nejvyšší správní soud uzavřel, že s ohledem na odlišné okolnosti stěžovatelkou porovnávaných soutěžních případů (odlišný relevantní trh, odlišné výrobky, odlišní soutěžitelé, odlišná délka trvání deliktu) se nejedná o skutkově shodný nebo podobný případ.

Pokud jde o námitku stěžovatelky ohledně porušení jejího práva být přítomna při ústním jednání, Ústavní soud poukazuje na to, že uvedenou námitkou se zabýval nejen Nejvyšší správní soud v napadeném rozhodnutí, ale na základě stížnosti vedlejší účastnice se jí zabýval i Ústavní soud ve svém usnesení ze dne 23. ledna 2013 sp. zn. III. ÚS 2461/12, přičemž ji neshledal důvodnou. Námitku nesprávného obsazení senátu Krajského soudu v Brně stěžovatelka v předchozím řízení neuplatnila. Tuto námitku v předchozím řízení namítla pouze vedlejší účastnice, která ji následně uplatnila i ve své ústavní stížnosti. Ústavní soud ve svém výše uvedeném usnesení výtku ohledně

rozvrhu práce Krajského soudu v Brně od 1. srpna 2010 neshledal relevantní a uzavřel, že režim, jakým byl sestaven senát krajského soudu, jenž předmětnou věc projednal, odpovídá platnému rozvrhu práce, přičemž Nejvyšší správní soud takový úsudek v odůvodnění svého rozhodnutí adekvátně ozřejmil.

Při shrnutí výše uvedeného Ústavní soud konstatuje, že Nejvyšší správní soud se námitkami stěžovatelky zabýval a vypořádal se s nimi dostatečným a přesvědčivým způsobem.

V ústavní stížnosti stěžovatelka v souvislosti s výší uložené sankce namítá, že celé řízení probíhalo nepřiměřeně dlouhou dobu. K této námitce je však nutno podotknout, že z obsahu ústavní stížnosti nevyplývá, že by stěžovatelka v průběhu řízení jakkoli proti průtahům v řízení brojila, a nevyplývá z ní ani, že by se stěžovatelka domáhala náhrady škody způsobené nesprávným úředním postupem dle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád). Za daných okolností je tato námitka stěžovatelky nepřipustná.

K požadavku stěžovatelky, aby Ústavní soud ve smyslu čl. 234 odst. 3 SES položil předběžnou otázku Soudnímu dvoru za účelem zjištění výkladu kritérií obsažených v Pokynech ve vztahu k vnitrostátnímu právu, uvádí Ústavní soud následující:

Aplikace komunitárního práva je v kompetenci obecných soudů, které mají ústavně aprobovanou povinnost (čl. 1 odst. 2 a čl. 95 odst. 1 ve spojení s čl. 10a Ústavy) postupovat při tom v souladu se závazkem loajality podle čl. 10 SES podle komunitárních principů a pravidel. Mezi nimi je pro případ pochybností o výkladu či platnosti ustanovení komunitárního práva možnost, popř. povinnost obrátit se na Soudní dvůr s předběžnou otázkou podle čl. 234 SES.

V nálezu sp. zn. Pl. ÚS 56/05 (N 60/48 SbNU 873) Ústavní soud vyslovil, že referenčním hlediskem přezkumu ústavnosti zákonů podle čl. 87 odst. 1 písm. a) a čl. 88 odst. 2 Ústavy je ústavní pořádek. Z čl. 1 odst. 2 Ústavy i pro Ústavní soud jako státní orgán České republiky vyplývá povinnost evropsky konformního výkladu ústavního pořádku v oblastech, kde se komunitární právo a právní řád České republiky stýkají. I on tedy podléhá dvojímu závazku loajality, přičemž k odstraňování pochybností o výkladu či platnosti ustanovení komunitárního práva vede obecné soudy tím, že sankcionuje – jak dále uvedeno – jejich svévolný postup v případě řádně neodůvodněného nepoložení předběžné otázky Soudnímu dvoru. Dodržení tohoto procesního institutu Ústavní soud zkoumá v rámci řízení o ústavní stížnosti.

Ústavní soud v uvedeném nálezu poukázal na to, že nejasnosti výkladu zákona musí odstraňovat judikatura obecných soudů a odstranění případných nejednotností v rozhodování obecných soudů je v kompetenci Nejvyššího soudu (zde Nejvyššího správního soudu). Ústavní soud do této oblasti může vstoupit jen v případě, kdy se současně jedná o porušení ústavního pořádku a nepřesnost, neurčitost a nepředvídatelnost právní úpravy extrémně narušuje základní požadavky kladené na zákon v podmínkách právního státu. Taková situace však v souzené věci nenastala.

Evropský soud pro lidská práva ve své judikatuře vychází z názoru, že výslovně nezaručuje právo na to, aby vnitrostátním soudem posuzovaný případ byl předložen v rámci předběžného řízení jinému soudu, ať již vnitrostátnímu či nadnárodnímu (usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 3400/12).

Podle čl. 267 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“) je soud členského státu, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky, povinen obrátit se na Soudní dvůr, jestliže během řízení vyvstane otázka výkladu nebo platnosti aktů přijatých orgány, institucemi nebo jinými subjekty EU, jejíž posouzení je pro rozhodnutí ve věci nezbytné.

S ohledem na ustanovení čl. 267 SFEU nelze vyloučit, že odmítnutí vnitrostátního soudu předložit předběžnou otázku Soudnímu dvoru může za určitých okolností zasáhnout do práva na spravedlivý proces dle čl. 36 odst. 1 Listiny a práva na zákonného soudce, garantovaného čl. 38 odst. 1 Listiny [srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1009/08 (N 6/52 SbNU 57) a nálezy sp. zn. II. ÚS 1658/11 (N 202/63 SbNU 357)], a to zejména v případě aplikace komunitárního (dnes unijního) práva, kdy toto rozhodnutí vnitrostátního soudu nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, pokud takové odmítnutí nebylo dostatečně odůvodněno (srov. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 20. září 2011 ve věci *Ullens de Schooten a Rezabek proti Belgii*, stížnosti č. 3989/07 a 38353/07, uveřejněný též v časopise Soudní judikatura – Přehled rozsudků Evropského soudu pro lidská práva, č. 2/2012, str. 115 a násl.), viz též usnesení Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1646/13, sp. zn. III. ÚS 3400/12.

Podle judikatury Soudního dvora (rozsudek Soudního dvora ze dne 6. října 1982 ve věci C-283/81 Srl CILFIT a Lanificio di Gavardo SpA proti Ministero della sanità) soudy členských států tuto povinnost nemají, pokud 1) otázka komunitárního (dnes unijního) práva není významná pro řešení daného případu, 2) existuje ustálená judikatura Soudního dvora k dané otázce nebo rozsudek Soudního dvora týkající se v zásadě identické otázky (tzv. *acte éclairée*), 3) výklad a správná aplikace komunitárního práva jsou naprosto zjevné (tzv. *acte clair*) (usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1008/12).

Doktrínu *acte clair* aplikuje při svém rozhodování i Ústavní soud (srov. sp. zn. I. ÚS 2553/07, sp. zn. I. ÚS 1324/08), který na jedné straně připouští, že za určitých okolností může nepoložení předběžné otázky v rozporu s komunitárním právem zapříčinit porušení ústavně garantovaných práv na spravedlivý proces a na zákonného soudce; současně však připomíná, že porušením práva na zákonného soudce není každé nepoložení předběžné otázky, nýbrž pouze zásadní a kvalifikované pochybení, které může spočívat ve svévolném či na první pohled zcela nesprávném nepoložení předběžné otázky Soudnímu dvoru například za situace, kdy měl soud sám o interpretaci komunitárního práva pochyby a předběžnou otázku přesto nepoložil. Takovým postupem by totiž byla svévolně popírána pravomoc Soudního dvora (usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1008/12).

V souzené věci Nejvyšší správní soud námitku nesprávného posouzení charakteru dohody jako zakázané cenové dohody neshledal důvodnou. Z odůvodnění napadeného rozsudku jednoznačně vyplývá, že krajský soud svůj závěr, že dohoda mezi stěžovateli není nákupní aliancí, ale zakázanou cenovou dohodou, nepostavil pouze

na skutečnosti, že po uzavření dohody obě soutěžitelky vystupovaly na trhu i nadále samostatně. Krajský soud podle názoru Nejvyššího správního soudu dostatečně a přesvědčivě odůvodnil řadu skutečností, které nepovažuje za charakteristické pro nákupní alianci, ale naopak pro zakázanou kartelovou dohodu o určení cen (uzavření dohody za účelem sjednocení cen a podmínek nákupu, výměna citlivých informací o cenách a kondicích, požadavek na alianční bonus a na zpětné vyplácení kompenzace aliančního bonusu, hrozba ukončení spolupráce při odmítnutí přistoupení na požadované podmínky). Za situace, kdy Nejvyšší správní soud shledal závěry krajského soudu a žalovaného ohledně charakteru uzavřené dohody správné, se pro nadbytečnost již nezabýval posouzením souladu nákupní dohody se soutěžním právem dle Pokynů o použitelnosti čl. 81 SES na dohody o horizontální spolupráci. Nejvyšší správní soud konstatoval, že v dané věci se nejedná o nákupní dohodu, ale o zakázanou kartelovou dohodu o určení cen, proto se nelze ztotožnit ani s názorem stěžovatelky ad b), že žalovaný měl aplikovat pravidlo „de minimis“ a dovést protiprávnost dohody pouze tehdy, pokud byla způsobilá narušit hospodářskou soutěž citelným způsobem. V případě cenových dohod je však aplikace zásady „de minimis“ vyloučena.

Ústavní soud se se závěrem Nejvyššího správního soudu, že šlo o zakázanou kartelovou dohodu sice ztotožňuje, jeho závěr o tom, že bylo proto nadbytečné zabývat se posouzením souladu se soutěžním právem ES podle „Pokynů“, nepokládá za přesný. „Pokyny“ (nyní nahrazeny sdělením Komise 2011/C 11/01) jsou pouze interpretační pomůckou (návodem) k posouzení použitelnosti výjimek, přípustných podle čl. 81 odst. 3 SES, ze zákazu kartelových dohod podle odst. 1 a jako „soft law“ samostatně nepodléhají výkladu Soudního dvora v rámci řízení o předběžné otázce podle čl. 234 SES, jak se mylně domníval stěžovatel. Ústavní soud nicméně uzavírá, že tato nepřesnost nezpochybnuje ústavnost rozsudku Nejvyššího správního soudu, jelikož – jak Ústavní soud sám zjistil - žádné z nařízení o blokových výjimkách, interpretovaných v „Pokynech“, na předmětnou věc stejně nedopadá.

K námitce stěžovatelky Ústavní soud konstatuje, že právo chráněné čl. 17 ve spojení s čl. 51 odst. 1 Listiny základních práv EU v předmětné věci proto také porušeno nebylo.

Za této situace Ústavní soud uzavírá, že ani Nejvyšší správní soud svým postupem ve stěžovatelčině věci neporušil své povinnosti, jež mu vyplývají z čl. 267 SFEU, a v důsledku toho ani stěžovatelčino právo na zákonného soudce, jakož ani jiné aspekty práva na spravedlivý proces namítané ústavní stížností.

V projednávaném případě tedy výše uvedené podmínky, zakládající povinnost obecného soudu či Ústavního soudu věc předložit jako předběžnou otázku Soudnímu dvoru, nebyly naplněny.

Při shrnutí výše uvedeného Ústavní soud neshledal, že by v činnosti jednajícího soudu došlo k porušení hmotně právních či procesně právních předpisů, které by mělo za následek porušení ústavně zaručených základních práv nebo svobod stěžovatelky.

V ústavní stížnosti stěžovatelka dále navrhl, aby Ústavní soud Nejvyššímu správnímu soudu uložil povinnost nahradit stěžovatelce náklady řízení před Ústavním soudem. Podle ust. § 62 odst. 4 zákona o Ústavním soudu může Ústavní soud v odůvodněných případech podle výsledků řízení usnesením uložit některému

účastníkovi nebo vedlejšímu účastníkovi, aby zcela nebo zčásti nahradil jinému účastníkovi nebo vedlejšímu účastníkovi jeho náklady řízení. V dané věci neshledal Ústavní soud důvod pro jejich přiznání, neboť takto postupuje jen ve výjimečných případech, přičemž v tomto konkrétním případě s ohledem na výsledky řízení existence takových výjimečných okolností shledána nebyla.

Na základě těchto skutečností Ústavní soud ústavní stížnost a návrh stěžovatelky, aby Ústavní soud Nejvyššímu správnímu soudu uložil povinnost nahradit stěžovatelce náklady řízení, mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků podle ust. § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu jako návrh zjevně neopodstatněný odmítl.

P o u č e n í : Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 24. června 2014

Jiří Zemánek
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
E. Kameníková

Příjemce: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, třída Kpt. Jaroše 1926/7, 60200 Brno, CZ

Doručená zpráva

Věc:

Usnesení - odmítnuto

ID zprávy: **209496033**

Typ zprávy:

Doručená datová zpráva

Dodáno:

30.6.2014 v 14:20:59

Odesílatel:

**Ústavní soud
Joštova 625/8, 60200 Brno, CZ**

ID schránky: **z2tdw5**

Typ schránky: **OVM**

Zmocnění: **0 / 0**

Odstavec: **Nezadáno**

Naše čís. jednací: **DS010937/2014**

Naše spisová zn.: **Nezadáno**

Vaše čís. jednací: **Nezadáno**

Vaše spisová zn.: **Nezadáno**

K rukám: **Nezadáno**

Do vlastních rukou: **Nezadáno**

Zakázáno doručení fiktí: **Nezadáno**

Přílohy:

2-2463-12.pdf

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, třída Kpt. Jaroše 7, BRNO, 60455

č.j. 13814/2014

UOHSX0065SDU

PRŮVODKA ELEKTRONICKÉHO PODÁNÍ

Datum podání: 30.06.2014 14:20:59	EL. PODATELNA: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
Věc: Usnesení Ústavního soudu ÚS 2463/12, CREDITEX HOLDING, a.s., BILLA, spol. s r.o.	Identifikátor el. podání: UOHS0C09TCIF
Poznámka:	Předmět: Usnesení - odmítnuto
Odesílatel: Ústavní soud, Joštova 8, 66083 Brno-střed	Datum doručení: 30.06.2014 14:23:45
E-mail odes.: Ústavní soud	Datum ze dne: 30.06.2014 14:20:59
Počet příloh dokumentu: 1	Stav el.podání: Podáno
Seznam el. souborů: ds_209496033.zfo; 2_2463_12.pdf	Datum zpracování: 30.06.2014 14:37:24
Přiděleno: 320 Odbor druhostupňové I	Zpracoval: Švestková Jitka Ing., 410 referentka
	Výsledek zpracování: podání přijato - špatný podpis
	Podpis: Neplatný podpis
	Ověření: Nedůvěryhodný certifikát
	Datum ověření: 30.06.2014 14:37:24
	Časové razítko: Neplatný podpis
	Ověření čas. r.: Nedůvěryhodný certifikát
Datum a podpis zpracovatele:	

